

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

HATAY BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
2016 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2017

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	3
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	3
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	5
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	8
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	9
8.	EKLER.....	42

KISALTMALAR

ÇED : Çevresel Etki Değerlendirmesi

TAKBİS : Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi

TABLÖLAR

Tablo 1: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu	1
Tablo 2: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu	1
Tablo 3: 01.02.2016-31.12.2016 Tarihleri Arası Akaryakıt Alımları İcmali	6
Tablo 4: 2016 Yılı İçerisinde Tahakkuku Yapılıp, Tahsili Yapılmayan Eğlence Vergisi İcmali	10
Tablo 5: 2016 Yılı İçerisinde Tahakkuku Yapılıp, Tahsili Yapılmayan İlan ve Reklam Vergisi İcmali	11
Tablo 6: Tahsilat Oranı Düşük Olan Vergileri Gösterir İcmal	13
Tablo 7: İlçe Belediyelerinden Alınması Gereken Çevre Temizlik Vergisi Paylarına İlişkin Tahakkuk ve Tahsil Durumunu Gösterir İcmal.....	15
Tablo 8: 2016 yılı Yevmiye Kaydı.....	18
Tablo 9: Yapılması Gereken Muhasebe Kaydı	18
Tablo 10: 2016 yılı Yevmiye Kaydı.....	18
Tablo 11: Yapılması Gereken Muhasebe Kaydı	19
Tablo 12: Tahakkuk Kaydı Yapılmayan Vergilerin İcmali	20
Tablo 13: 2016 Yılında Takibi Yapılmayan Vergi Beyannamelerinin Sayısal İcmali	21
Tablo 14: Tahsil Edilmeyen Kira Gelirleri İcmali	23
Tablo 15: Fen İşleri Dairesi Başkanlığı' nın 22/d Uygulaması İle Kısımlara Bölünen Yapım İşleri Listesi.....	25
Tablo 16: Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı' nın 22/d Uygulaması İle Kısımlara Bölünen Hizmet Alımları Listesi.....	26
Tablo 17: İlçe Belediyelerinden Alınması Gereken Otopark Bedellerine İlişkin Tahakkuk ve Tahsil Durumunu Gösterir İcmal.....	32
Tablo 18: 2016 yılı Danışmanlık Hizmet Alımları	37
Tablo 19: 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu' nun 21/f ve 22/d Maddeleri Kapsamında Yapılan Belediye Harcamalarının %10 Sınırını Aşan Kısmı Gösterir İcmal.....	41

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Hatay Büyükşehir Belediyesi bütçesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12' nci maddesinde yapılan sınıflandırma uyarınca mahalli idare bütçesi olarak hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Hatay Büyükşehir Belediyesi'nde muhasebe kayıt sistemi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre tutulmaktadır.

Hatay Büyükşehir Belediyesi'nde 2016 yılı bütçe giderleri 759.500.842,11 TL olarak gerçekleşmiş olup, ekonomik sınıflandırmaya göre ayrıntısı aşağıdaki gibidir.

Hesap Kodu/Ekonomik Sınıflandırma	Hesap Adı	Bütçe İle Tahmin Edilen Tutar (TL)	Harcama Tutarı (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
830	BÜTÇE GİDERLERİ HESABI	1.236.389.562,49	759.500.842,11	61,43
830/1	Personel Giderleri	98.810.616,26	85.632.570,54	86,66
830/2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Yapılan Ödemeler	17.648.467,51	15.119.547,86	85,67
830/3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	339.519.054,37	285.347.188,07	48,08
830/4	Faiz Giderleri	2.667.000,00	2.660.971,49	99,77
830/5	Cari Transferler	18.899.142,30	17.022.569,33	90,07
830/6	Sermaye Giderleri	735.711.282,05	353.717.994,82	48,08
830/7	Sermaye Transferleri	712.000,00	0,00	0,00
830/8	Borç Verme	613.000,00	0,00	0,00
830/9	Yedek Ödenekler	21.809.000,00		0,00
Genel Toplam		1.236.389.562,49	759.500.842,11	61,43

2016 yılı bütçe gelirleri ise 551.139.297,15 TL net tahsilat olarak gerçekleşmiş olup, ekonomik sınıflandırmaya göre ayrıntısı aşağıdaki gibidir.

Hesap Kodu/Ekonomik Sınıflandırma	Hesap Adı	Bütçe İle Tahmin Edilen Tutar (TL)	Net Tahsilat Tutarı (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
800	BÜTÇE GELİRLERİ HESABI	573.041.622,45	551.139.297,15	96,18

800/1	Vergi Gelirleri	15.601.605,77	6.854.994,73	43,94
800/2	Sosyal Güvenlik Gelirleri	0,00	0,00	0,00
800/3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	36.280.297,46	31.914.105,41	87,97
800/4	Alınan Bağış ve Yardımlar	202.179,30	202.179,30	100,00
800/5	Diğer Gelirler	520.817.932,21	515.517.792,77	98,98
800/6	Sermaye Gelirleri	139.607,71	139.607,71	100,00
800/8	Alacaklardan Tahsilatlar	0,00	0,00	0,00
800/9	Ret ve İadeler (-)		-3.515.666,98	0,00
Genel Toplam		573.041.622,45	551.139.297,15	96,18

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların 5' inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8' inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- Taşınır kesin hesap cetveli ile taşınır hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün

belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Belediyeye Ait Taşınmazların Tamamının Muhasebe Sistemine Kaydedilmemesi

Hatay Büyükşehir Belediyesi 2016 yılı hesaplarının incelenmesinde sonucunda; yılı sonu itibariyle, tapuda kayıtlı taşınmazlarının tespitinin yapıldığı, ancak bu taşınmazların muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

2016 yılında TAKBİS sisteminden belediyeye ait tapu kayıtları alınmış ve ayniyat giriş işlemleri başlatılmıştır. Hatay Büyükşehir Belediyesinin tapuda kayıtlı tarla, arsa, mezarlık, bahçe, ev niteliklerinde 1426 taşınmazı bulunmaktadır.

Ayniyat kaydı yapılan taşınmazlardan bir kısmının değerlendirilmesi tamamlanmış, kalan taşınmazlara ilişkin değerlendirme çalışmaları halen devam etmektedir.

Bu durum, kurum mali tablolarının maddi duran varlıklar bölümünde yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabında görünen tutarların gerçeği yansıtmadığı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafından gönderilen cevapta özetle; Belediyenin tapuya kayıtlı 1426 taşınmazın 1380'sinin kaydının yapıldığı; tapu kayıtlarının tamamlanmasına müteakip 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabına gerçek tutarların yansıtılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Sorumlular tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda çalışmalara başlanıldığı belirtilmiştir. Tapuda kayıtlı taşınmazların tamamının muhasebe kaydının yapılması ve muhasebe sistemi ile entegrasyonunun sağlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Akaryakıt Alımlarında İlk Madde ve Malzemeler Hesabına Kaydedilen Tutarların Tüketilmediği Halde Giderler Hesabı Kullanılarak Aynı Gün Giderleştirilmesi

Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde; akaryakıt alımlarında 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabına kaydedilen tutarların tamamı tüketilmediği halde 630 Giderler Hesabı kullanılarak aynı gün taşınır işlem fişi (giriş ve çıkış) düzenlenerek giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği' nin 113, 114, 115 ve 116' ncı maddelerinde 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmesi gereken mal ve malzemelerin muhasebe kayıtlarına ve giriş kaydı yapılan mal ve malzemelerin muhasebe kayıtlarından hangi hallerde çıkarılacağına ilişkin esaslar açıklanmıştır.

Genel itibariyle tüketilmek amacıyla ilgili birimlere gönderilen ya da kırılma bozulma vb. suretiyle tüketilemeyecek duruma gelen ya da hurdaya ayrılan ilk madde ve malzemeler kayıtlardan çıkarılmaktadır.

Ancak ilgili maddelerde bahsedilen hususlar gerçekleşmeden hesaplardan çıkış yapılması veya bu hususların gerçekleşmesine rağmen çıkış yapılmaması kurum stokları ile muhasebe kayıtları arasında uyumsuzluk olmasına sebebiyet verecektir. Bu durum kurum için stok takibinde risk oluşturmakta aynı zamanda da mali tabloların hatalı olmasına sebep olmaktadır.

Hatay Büyükşehir Belediyesi' nin muhasebe kayıtlarının incelenmesinde, 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının 150.04.02 malzeme kodunda yer alan sıvı yakıtların kullanılıp kullanılmadığına bakılmaksızın 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının alacak, 630 Giderler Hesabının borç kısmına kayıt yapılmıştır. Aynı gün düzenlenen taşınır işlem fişleri (giriş ve çıkış) ile akaryakıt alımlarının günlük olarak kayıtlara alındığı ve kayıtlardan çıkartıldığı görülmüştür.

Aşağıdaki tabloda bahsi geçen akaryakıt alımlarının 01.02.2016-31.12.2016 tarihleri arası 11 hakediş bazında icmalı verilmiştir.

Tablo 3: 01.02.2016-31.12.2016 Tarihleri Arası Akaryakıt Alımları İcmali					
Stok Adı	Malzeme Kodu	Taşınır İşlem Fişi (Giriş)		Taşınır İşlem Fişi (Çıkış)	
		Miktar (Lt./kg.)	Tutar (TL)	Miktar (Lt./kg)	Tutar (TL)
Mazot	150.04.02	5.205.519,00	19.164.638,76	5.205.519,00	19.164.638,76
Benzin	150.04.02	49.531,00	216.252,35	49.531,00	216.252,35
Fueloil	150.04.02	473.646,00	950.133,88	473.646,00	950.133,88
Toplam	Fueloil (kg)	473.646,00	950.133,88	473.646,00	950.133,88

	Mazot+ Benzin (It.)	5.255.050,00	19.380.891,11	5.255.050,00	19.380.891,11
			20.331.024,99		20.331.024,99

İdare tarafından alınan ilk madde ve malzemelerin kullanıldıkları halde muhasebe kayıtlarından çıkartılmaması veya idare ambarlarında/stoklarında bulunduğu halde kullanılmış gibi muhasebe kayıtlarından çıkartılması, söz konusu hesabın gerçek durumu yansıtmayacaktır. Bu durumun, mali tabloların yanıltıcı olmasına, dolayısıyla mali tablo kullanıcılarının yanlış bilgilendirilmesine ve stok takibinin hatalı yapılmasına neden olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafından gönderilen cevapta özetle; Akaryakıt tüketimi için günlük taşınır işlem fişleri düzenlenerek çıkış işlemlerinin yapılmaya başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Sorumlular tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapıldığı belirtilmiştir. Mal alımlarında 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabına kaydedilen tutarların tamamı tüketilmediği halde 630 Giderler Hesabı kullanılarak aynı tarihte taşınır işlem fişi (giriş ve çıkış) düzenlenmesi, kamu idaresinin hesap ve işlemleri ile mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğu açısından risk oluşturmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: 2016 Yılı İçinde Tahakkuku Yapılıp, Tahsili Yapılmayan Eğlence, İlan ve Reklam Vergilerinin Bulunması

Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde; bazı mükelleflerden Eğlence, İlan ve Reklam Vergilerinin tahsilatına yönelik her hangi bir işlem yapılmadığı görülmüştür.

29.05.1981 tarih ve 17354 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Belediye Gelirleri Kanunu'nun Eğlence Vergisinin ödenmesine ilişkin 22' nci maddesinde;

“1. Vergi biletle girilen yerlerde bilet bedellerine eklenmek suretiyle hesaplanır ve belediye tarafından özel damga konulması sırasında ödenir. Bu suretle alınan biletlerin kullanılmadan iadesi halinde peşin olarak ödenen vergi geri verilir. Genel ve Katma Bütçeli idarelerle İl Özel İdareleri ve köyler tarafından yürütülen spor müsabakaları, at yarışları ve benzeri faaliyetlerde bilet bedeli ile birlikte alınan vergi takip eden 20 gün içinde ilgili belediyeye ödenir.

2. Müşterek bahislerde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bir beyanname ile bildirilir ve aynı sürede ödenir.

3. Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılır.”

Hükmü,

Aynı Kanun' un İlan ve Reklam Vergisinin ödenmesine ilişkin 16' ncı maddesinde;

“Vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirilir. Beyannameler vergi tarifesinin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı bentlerinde yazılı ilan ve reklamlarda bunların yayınlandığı, dağıtıldığı veya teşhir edildiği mahallin belediyesine verilir.”

İlan ve Reklam Vergisi, beyanname verme süresi içinde ödenir. Şu kadar ki belediye meclisleri vergi tarifesinin 1, 2 ve 4 üncü bentlerinde yazılı yıllık ilan ve reklamlara ait vergileri, yılı içinde, iki eşit taksitte almaya yetkilidirler.

İlan ve Reklam Vergisinin ödendiğinin belgelendirilmesi yönünden ilgili belediyeler gerekli usulleri ihdas edebilirler.”

Hükmü yer almaktadır.

Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin 2016 yılı denetiminde, aşağıdaki tablolarda gösterilen mükelleflerden Eğlence, İlan ve Reklam Vergilerinin tahsiline yönelik herhangi bir işlemin yapılmadığı görülmüştür. Bilindiği üzere 6183 sayılı Kanun' un 55'inci maddesinde vadesinde borcunu ödemeyen mükelleflere “ödeme emri” tebliği gönderilerek borçlarını 7 gün içinde ödemeleri hususunda ihtar çekilir. Burada dikkat edilmesi gereken husus ödeme emirlerinin borçlulara 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmesidir.

Gerekli görülen hallerde, postada oluşabilecek gecikme ve tebliğ imkânsızlıklarının önlenmesi, icra takiplerinin geciktirilmemesi ve amme alacağını vadesinde ödemeyen borçlulara ilişkin cebri takip ve tahsil işlemlerinin daha hızlı bir şekilde yürütülmesi için yapılacak tebliğlerde, 213 sayılı Kanun' un 107' nci maddesine istinaden posta yoluna başvurmadan memur eliyle de tebliğ yaptırılması mümkündür. Buna rağmen mükellefçe yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun' nun ilgili hükümlerinin uygulanması gerekecektir. Belediye gelirleri içinde önemli gelir kalemleri olan Eğlence, İlan ve Reklam Vergilerinin takip ve tahsilinin sağlanması için gerekli tedbirlerin alınmasının ve yukarıda bahsi geçen mevzuat hükümleri doğrultusunda işlem yapılması gerekmektedir.

Tablo 4: 2016 Yılı İçerisinde Tahakkuku Yapılıp, Tahsili Yapılmayan Eğlence Vergisi İcmali

Eğlence Vergisi	Mükellef Sayısı	Toplam Alacak (TL)	Durumu
İçkili Kafe	22	37.370,00	Ödeme Emri Gönderilmemiştir
Pavyon	6	8.910,00	
Canlı Müzik	4	4.800,00	
Oyun Salonu	7	6.300,00	
Gazino	1	2.250,00	

Lunapark	1	900,00	
Bar	1	2.250,00	
Toplam	42	62.780,00	

Tablo 5: 2016 Yılı İçerisinde Tahakkuku Yapılıp, Tahsili Yapılmayan İlan ve Reklam Vergisi İcmali

Mükellef Durumu	Mükellef Sayısı	Gelir Açıklaması	Toplam Alacak (TL)	Ödeme Emri Gönderilmemiştir
Gerçek Kişi	1843	İlan Reklam Vergisi	1.077.135,09	
Tüzel Kişi	3926	İlan Reklam Vergisi	889.094,39	
Toplam	5769		1.966.229,48	

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafından gönderilen cevapta özetle; 2017 yılı içerisinde toplam 5592 mükellefe ödeme emri tebliği gönderildiği ve yapılan tebliğe rağmen yükümlülüklerini yerine getirmeyen mükellefler hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümleri kapsamında gerekli işlemlerin yapılmaya başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Sorumlular tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda çalışmalara başlanıldığı ifade edilmiştir. Yükümlülüklerini yerine getirmeyen mükelleflere 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun' nun ilgili hükümlerinin uygulanması; hem Belediye gelirleri içinde önemli gelir kalemlerinden olan Eğlence, İlan ve Reklam Vergilerinin takip ve tahsilinin sağlanmasına hem de kamu menfaatine katkı sağlayacaktır.

BULGU 2: Emlak, Çevre Temizlik, Eğlence, İlan ve Reklam Vergilerinin Tahsilat Oranlarının Düşük Olması

Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde; tahakkuku yapılan Emlak, Çevre Temizlik, Eğlence İlan ve Reklam Vergilerinin tahsilat oranlarının düşük olduğu görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu' nun Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 18' inci maddesinde; Belediye başkanına, belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek gibi görevler vermiş ve bu hususlarda belediye başkanına sorumluluk yüklemiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu' nun "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61' inci maddesinde gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemlerini muhasebe yetkilisinin yürüteceği, muhasebe yetkilisinin, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu tutulacağı,

Aynı Kanun' un 38' inci maddesinde de kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu oldukları düzenlenmiştir.

Mezkûr kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde üst yöneticiye ve muhasebe yetkilisine gelirlerin toplanması konusunda bir takım sorumluluklar yüklenmiş olmasına rağmen, önceki yıldan devir, cari yıl tahakkuk ve tahsilat oranları incelendiğinde kurumun toplam tahsilatı aşağıdaki tabloda görüleceği üzere düşük bir oranda gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Tahsilat Oranı Düşük Olan Vergileri Gösterir İcmal

Gelir Açıklaması	Toplam Tahakkuk (TL)	Cari Yıl Net Tahsilat (TL)	Tahsilat Oranı (%)
Bina Vergisi	1.915.834,40	512.649,00	26,76
Arsa Vergisi	945.958,63	154.445,50	16,33
Arazi Vergisi	929,45	35,1	3,78
Çevre Temizlik Vergisi	2.203.545,60	215.538,17	9,78
Eğlence Vergisi	173.044,63	8.451,99	4,88
İlan ve Reklam Vergisi	6.444.493,03	2.017.119,68	31,3

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafından gönderilen cevapta özetle; Tahakkuku yapılan gelirlerin tahsilat oranlarının artırılması hususunda gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Sorumlular tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda çalışmalara başlanıldığı belirtilmiştir. Bulguda belirtilen yasal düzenlemeler kapsamında kamu idaresince, bahsi geçen gelir kalemlerinin takip ve tahsil edilmesi hem belediye gelirleri hem de kamu menfaati açısından önem arz etmektedir.

BULGU 3: İlçe Belediyelerince Yatırılacak Olan Çevre Temizlik Vergisi Paylarının Tahakkuk Tespitinin Yapılmaması

Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde; Çevre Temizlik Vergisi paylarının tahsiline yönelik büyükşehir belediyesince tüm ilçe belediyelerine Çevre Temizlik Vergisi paylarının yatırılması için yazı gönderildiği görülse de tahakkuk tespiti ve büyükşehir belediye alacaklarının tahsili için hukuki yaptırımlara ilişkin herhangi bir faaliyetin olmadığı görülmüştür.

29.05.1981 tarih ve 17354 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Belediye Gelirleri Kanunu'nun "4. Çevre temizlik vergisi" başlıklı Mükerrer 44' üncü maddesinde:

"İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılır. Tahakkuk eden vergi, bir defaya mahsus olmak üzere,

belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edilir. İş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu vergi, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödenir.

...

Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dâhilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder. Tahsil edilen vergi ve gecikme zammının yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyük şehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktarır. Büyük şehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisi aynı esaslar çerçevesinde büyük şehir belediyelerine aktarılır.

Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.”

Denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, konutlardan elde edilen çevre temizlik vergisi Büyükşehirler İçin Su Kanalizasyon İdareleri tarafından su faturalarına yansıtılmak suretiyle tahsil edilecek, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi ise ilgili belediyece tahsil edilecektir. Bu şekilde hem su kanalizasyon idaresince konutlardan hem de ilgili belediyelerce işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalardan tahsil edilen çevre temizlik vergisinin %20 si münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere tahsilatı takip eden ayın 20' sine kadar Büyükşehir belediyesine yatırmaları gerekmektedir. Süresi içinde yatırılmayan vergi ve gecikme zamları için idareler hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

Bu kapsamda Hatay Büyükşehir Belediyesi' nin 2016 yılı hesabının incelenmesinde, Çevre Temizlik Vergisi payı olarak üç ilçe belediyesince toplam 279.201,48 TL'nin Hatay

Büyükşehir Belediyesi'ne gönderildiği geri kalan on iki ilçe belediyesinin ise tahakkuk ve tahsil durumunun belirsiz olduğu aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Çevre temizlik vergisi paylarının ilçe belediyelerince süresi içinde yatırılmasının ve Hatay Büyükşehir Belediyesinin de bahsi geçen paylara ilişkin tahakkuk ve tahsil süreçlerini yasal yetkileri çerçevesinde takip etmesinin kamu yararına olacağı ve muhtemel hukuki ihtilafları önleyeceği düşünülmektedir.

Tablo 7: İlçe Belediyelerinden Alınması Gereken Çevre Temizlik Vergisi Paylarına İlişkin Tahakkuk ve Tahsil Durumunu Gösterir İcmal

Sıra No	İlçe Belediyeleri	Tahakkuk (TL)	Tahsilat (TL)	Kalan (TL)
1	Antakya	-	215.213,90	-
2	Hassa	-	5.623,69	-
3	Payas	-	58.363,89	-
4	Arsuz	-	-	-
5	İskenderun	-	-	-
6	Altınözü	-	-	-
7	Belen	-	-	-
8	Defne	-	-	-
9	Dört Yol	-	-	-
10	Kırıkhan	-	-	-
11	Kumlu	-	-	-
12	Erzin	-	-	-
13	Reyhanlı	-	-	-
14	Samandağ	-	-	-
15	Yayladağı	-	-	-
	Toplam	-	279.201,48	-

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafından gönderilen cevapta özetle; Çevre Temizlik Vergisi payını Büyükşehir belediyesi hesabına yatırma yükümlülüğünü yerine getirmeyen ilçe Belediyelerine, 6183 sayılı Kanun kapsamında gerekli işlemlerin yapılmaya başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Sorumlular tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda çalışmalara başlanıldığı belirtilmiştir. İlçe belediyelerince yatırılacak olan Çevre Temizlik Vergisi paylarının Büyükşehir Belediyesi hesabına yatırılması ve bahsi geçen paylara ilişkin olarak ta Büyükşehir Belediyesince tahakkuk ve tahsil süreçlerinin 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilmesi, kamu yararına olacaktır.

BULGU 4: Sermaye Artırımına İlişkin İşlemlerin Eksik Muhasebeleştirilmesi

Hatay Büyükşehir Belediyesi 2016 yılı hesaplarının incelenmesinde, Belediyenin 18.07.2016 gün ve 221 sayılı Meclis kararı ile Hatay İmar, Otopark, Turizm, Ziraat, Temizlik, Taşımacılık, Sağlık, Eğitim, Madencilik, Teknoloji, Medya, Taahhüt ve Ticaret AŞ'nin sermayesini 8.500.000,00 TL artırdığı, bu artışa ilişkin muhasebe kayıtlarının eksik yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin 3/h maddesindeki tanımlarda bütçeden yapılacak ödemelerde düzenlenecek belgeler tanımlanmıştır. Madde hükmüne göre, "Ödeme Belgesi: Mahalli idarelerce, bütçeden yapılacak kesin ödemeler için düzenlenen 10/3/2006 tarihli ve 26104 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin ekinde yer alan Ödeme Emri Belgesini; ön ödeme suretiyle yapılacak ödemelerde ise anılan Yönetmelik eki Muhasebe İşlem Fişini," ifade eder. Tanımdan da açıkça anlaşıldığı üzere, bütçeden yapılan kesin ödemelerde muhasebe işlem fişi değil, ödeme emri belgesi düzenlenmesi gerekmektedir.

Hatay İmar, Otopark, Turizm, Ziraat, Temizlik, Taşımacılık, Sağlık, Eğitim, Madencilik, Teknoloji, Medya, Taahhüt ve Ticaret AŞ'nin sermaye artışına ilişkin muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'ne aykırı şekilde, ödeme emri yerine 16.08.2016/12019 ve 07.11.2016/16892 tarih ve sayılı muhasebe işlem fişleri ile yapılmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 181-183' üncü maddelerinde 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın muhasebe kayıtları ve işleyişi düzenlenmiştir. Madde hükmüne göre; bu hesap, mal ve hizmet üreten kuruluşlara

nakden veya aynı olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılır. Yönetmeliğin 183 üncü maddesinde, mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları gösterilmiştir. Buna göre;

“1) Ödeneğine dayanılarak nakden verilen sermaye bir taraftan bu hesaba borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.

...

5) Sermaye taahhüt tutarları bu hesaba alacak, ilgili malî duran varlık hesabına borç kaydedilir.

...

1) Nakden iade olunan sermayeler bir taraftan 102-Banka Hesabına borç, bu hesaba alacak; diğer taraftan 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilir.

...

3) Mal ve hizmet üreten kuruluş faaliyet zararlarının ödenmiş sermayesinden mahsup edilmesi halinde tutarı, bu idarelerce düzenlenen ve yetkili organlarınca onaylanan bilanço ve ayrıntılı cetvellere dayanılarak bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç; diğer taraftan 835- Gider Yansıtma Hesabına alacak, 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedilir.”

Yine aynı yönetmeliğin 424-b/3 ve 428-a/1 maddeleri gereği, ödeneğine dayanılarak, tahakkuk ettirilip ödeme emri belgesine bağlanarak bütçeye gider kaydedilen tutarların 900-Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabına alacak, 905-Ödenekli Giderler Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Hatay İmar, Otopark, Turizm, Ziraat, Temizlik, Taşımacılık, Sağlık, Eğitim, Madencilik, Teknoloji, Medya, Taahhüt ve Ticaret AŞ'nin sermaye artışına ilişkin muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun şekilde muhasebeleştirilmemiş; aşağıda örnek kayıtlarda gösterildiği üzere 83 Bütçe Gider Hesapları ile 90 Ödenek Hesaplarına ilgili işlem kaydedilmemiştir.

Sermaye artırımına ilişkin işlemlerin Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği ile Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun şekilde muhasebeleştirilmesi uygun olacaktır.

Kayıt 1: 16.08.2016 tarih ve 12019 no.lu muhasebe işlem fişi

Tablo 8: 2016 yılı Yevmiye Kaydı				
Muhasebe İşlem Fişi				
Tarih	No.su	Hesap	Borç (TL)	Alacak (TL)
16.08.2016	12019	241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	2.125.000,00	,00
		103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı	,00	2.125.000,00

Tablo 9: Yapılması Gereken Muhasebe Kaydı				
Ödeme Emri Belgesi				
Tarih	No.su	Hesap	Borç (TL)	Alacak (TL)
16.08.2016	12019	241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	2.125.000,00	-
		103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı	-	2.125.000,00
		830- Bütçe Giderleri Hesabı	2.125.000,00	-
		835- Gider Yansıtma Hesabı	-	2.125.000,00
		905- Ödenekli Giderler Hesabı	2.125.000,00	-
		900- Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	-	2.125.000,00
<i>Bankadan kuruma gönderilen banka hesap özet cetvelleri ile ödendiği veya ilgili yerlere gönderildiği bildirilen çek veya gönderme emri tutarları</i>				
		103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı	2.125.000,00	-
		102- Banka Hesabı	-	2.125.000,00

Kayıt 2: 07.11.2016 tarih ve 16892 no.lu muhasebe işlem fişi

Tablo 10: 2016 yılı Yevmiye Kaydı				
Muhasebe İşlem Fişi				
Tarih	No.su	Hesap	Borç (TL)	Alacak (TL)
07.11.2016	16892	241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	6.375.000,00	,00

		320- Bütçe Emanetleri Hesabı	,00	6.375.000,00
--	--	------------------------------	-----	--------------

Tablo 11: Yapılması Gereken Muhasebe Kaydı

Ödeme Emri Belgesi				
Tarih	No.su	Hesap	Borç (TL)	Alacak (TL)
07.11.2016	16892	241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	6.375.000,00	-
		320- Bütçe Emanetleri Hesabı	-	6.375.000,00
		830- Bütçe Giderleri Hesabı	6.375.000,00	-
		835- Gider Yansıtma Hesabı	-	6.375.000,00
		905- Ödenekli Giderler Hesabı	6.375.000,00	-
		900- Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	-	6.375.000,00

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafından gönderilen cevapta özetle; Belediyenin ortağı olduğu şirketlere yaptığı sermaye artışlarının, Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun şekilde muhasebe kaydının yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Sorumlular tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapılacağı belirtilmiştir. Belediyenin ortağı olduğu şirkete yaptığı sermaye artışlarını Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun şekilde ve zamanında muhasebeleştirilmesi, Kamu idaresinin hesap ve işlemleri ile mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğu açısından önem arz etmektedir.

BULGU 5: Tahakkuk Kaydı ve Takibi Yapılmayan Vergi Beyannamelerinin Bulunması

Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde; Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi ve Yangın Sigorta Vergisi beyannamelerinin tahakkuk kaydının ve takibinin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu' nun 39' uncu maddesinde elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşların tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takip eden ayın 20' nci günü akşamına kadar belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecbur oldukları belirtilmiştir.

Aynı Kanun' un 44' üncü maddesinde de Yangın Sigorta Vergisi'nin beyan ve ödemesine ilişkin olarak; mükelleflerin bir ay içindeki vergiye tabi muamelelerini ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar bağlı buldukları belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve hesaplanan vergiyi aynı sürede ödemeye mecbur oldukları ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği' nin 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı' nın niteliğini açıklayan 86'ncı maddesinde bu hesabın, mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacakları ile duran varlıklar ana hesap grubu içerisindeki gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ve bunlardan yapılan tahsilât ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Söz konusu Yönetmeliğin 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı' na ilişkin işlemleri düzenleyen 87' nci maddesinde ise ilgili servislerce tahakkuk bordroları ile ya da tahakkuk fişleri ile muhasebe birimine bildirilen gelirlerden alacak tahakkuklarının, düzenlenecek muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara alınarak tahakkuk kayıtlarının yapılacağı belirtilmiştir.

Hatay Büyükşehir Belediyesi bütçe gelir kesin hesap cetveli ve muhasebe kayıtları incelendiğinde, tahakkuk kaydı gerektiren 667.188,87 TL vergi tahsilatı yapıldığı, ancak 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına söz konusu vergilerin tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Tablo 12: Tahakkuk Kaydı Yapılmayan Vergilerin İcmali	
Açıklama	2016 Yılı Tahakkuk Tutarı (TL)
Yangın Sigorta Vergisi	232.331,36
Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi	434.857,51
Toplam	667.188,87

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden ve tablodan da anlaşılacağı üzere beyana dayalı vergilerin muhasebe birimleri tarafından tahakkuk kayıtlarının yapılması; mükelleflerin yaptığı ödemeler üzerine de söz konusu tutarların tahakkuk kayıtlarından düşülmesi gerekmektedir.

2016 yılında Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi ve Yangın Sigorta Vergisi mükelleflerinden bazıları her ay için düzenli beyanname vermemiştir. Beyanname verilmeyen aylar, mükellefe göre 1 ile 12 ay arasında değişmektedir. Beyannameler, mükellef borcunun tespit ve takibine temel oluşturmaktadır. Aşağıdaki tabloda 2016 yılında takibi yapılmayan

vergi beyannamelerinin sayısal icmali verilmiştir. Zamanında beyanname alınmaması, belediyenin beyana dayalı vergilerinden doğan gelirlerinin doğru bir şekilde tespit edilmesini güçleştirecektir.

Vergi Adı	Mükellef	Mükellef Sayısı	Beyanname Olmayan Toplam Ay Sayısı
Yangın sigorta vergisi	Sigorta şirketleri	30	69
Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi	Elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlar	7	52
Toplam		37	121

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafında gönderilen cevapta özetle; Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergilerinin tahsil ve takibinin Büyükşehir Belediyesine ait olduğuna dair, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu' nun 39' uncu maddesinde bir ibare bulunmamaktadır. Dolayısıyla Bu verginin takip ve tahsili yoluna gidilmesinde tereddüt yaşanmakta, bu nedenle Büyükşehir belediyesine yatırılan tutarlar emanet hesabında takip edilmektedir.

Yangın Sigorta Vergisinin ise 2016 mali yılında tahakkuku yapılmayıp sadece geliri tahsil edilmiştir. 2017 mali yılı için tahakkuk yapılarak tahsilat yapılmaya başlanmıştır. Denilmektedir.

Sonuç olarak Bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlardan tahakkuk kaydı ve takibi yapılmayan Elektrik Tüketim Vergisi Beyannamelerinin bulunmasına ilişkin kamu idaresi cevabı yerinde görülmüştür.

Tahakkuk kaydı ve takibi yapılmayan Yangın Sigorta Vergisi beyannamelerinin bulunmasına ilişkin kamu idaresi cevabı ile bulgumuza iştirak edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapıldığı belirtilmiş ise de tahakkuk takibi açısından cevap bulgumuzu karşılayamamaktadır. Bilindiği üzere beyannameler, mükellef borcunun tespitine ve takibine

temel oluşturmaktadır. Belediyenin Yangın Sigorta Vergisinden doğan gelirlerini doğru bir şekilde tespit edebilmesi beyanname takibinin zamanında yapılması ile mümkün olacaktır.

BULGU 6: Tahsil Edilmeyen Kira Gelirlerinin Bulunması

Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde; kira gelirlerine ilişkin 269.620,17 TL alacağın tahsil edilmediği görülmüştür.

23.7.2004 tarih ve 25531 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 18' inci maddesinde;

"Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, beldenin ve belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

...

f) Büyükşehir belediyesinin hak ve menfaatlerini izlemek, alacak ve gelirlerinin tahsilini sağlamak.

..."

Denilmektedir.

Bu madde hükmüne göre belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etme görevi belediye başkanına verilmiş ve bu konuda belediye başkanı sorumlu kılınmıştır.

24.12.2003 tarih ve 25326 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu' nun "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38' inci maddesinde;

"Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur."

Denilmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununun "Muhasebe hizmeti ve

muhasabe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61’ inci maddesinde ise Muhasebe Yetkilisine gelirlerin ve alacakların tahsili görevi verilmiştir.

Aşağıdaki tabloda 2016 yılı kira gelirlerine ilişkin tahakkuk ve tahsil tutarları gösterilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere belediye başkanı ile muhasabe yetkilisinin belediyenin alacaklarını takip ve tahsil etmek için gereken işlemleri zamanında yapmaları ve gerekli tedbirleri almaları gerekmektedir.

Tablo 14: Tahsil Edilmeyen Kira Gelirleri İcmali

Gelir Türü	Dönem	Durum	Tahakkuk (TL)	Tahsilat (TL)	Kalan (TL)
Kira geliri	2016	Ödeme emri gönderilmeyen alacaklar	283.976,75	14.356,58	269.620,17
Toplam			283.976,75	14.356,58	269.620,17

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafından gönderilen cevapta aynen; “2016 yılı sonu itibariyle program değişikliği nedeniyle 2016 yılı ödeme emri gönderilmeyen kira alacaklarına ödeme emri tebliği gönderilerek gerekli işlemlerine başlanmıştır.” denilmektedir.

Sonuç olarak Sorumlular tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapıldığı belirtilmiştir. Belediyenin, kira gelirleri alacağına yönelik bulguda bahsi geçen yasal düzenlemeler ve uygulamalar kapsamında işlem yapması belediye gelirleri lehine olacaktır.

BULGU 7: 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’ nun 22/d Maddesi Kapsamında Yapılan Alımların Kısımlara Bölünmesi

Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde; Fen İşleri Dairesi Başkanlığınca harcaması gerçekleştirilen mezarlık çevre düzenlemesi yapım işi ile Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığınca harcaması gerçekleştirilen sigorta poliçesi yaptırılması hizmeti işi, tek seferde ihale yoluyla temin edilmeyip, doğrudan temin yöntemiyle

kısımlara bölünerek harcamaların gerçekleştiği görülmüştür.

22.1.2002 tarih ve 24648 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan Kamu İhale Kanunu’nun “Temel ilkeler ” başlıklı 5’ inci maddesinde aynen;

“İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

...”

Denilmektedir.

Aynı Kanun’ un “Doğrudan temin” başlıklı 22’ inci maddesi (d) bendi kapsamında yapılacak alımlar için parasal sınırlar öngörülmüştür.

29.01.2016 tarih ve 29608 sayılı Kamu İhale Kurumu tarafından yayımlanan Kamu İhale Tebliğine göre 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 22’ nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit, Büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idareler için 53.261,00 TL’ dir.

Konuya ilişkin olarak Kamu İhale Genel Tebliğinin “4734 sayılı Kanunun 22’ nci maddesinin (d) bendi gereğince ihtiyaçların temini” başlıklı 22.5’inci maddesinde;

“... ”

22.5.1.1. Bu bentte belirlenen parasal limitlere bağlı olarak yapılacak ihtiyaç teminlerinde, piyasada yapılan fiyat araştırması sonucunda öngörülen parasal limitin aşılacağına tespit edilmesi halinde, ihtiyacın Kanunun ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temin edilmesi gerekmektedir.

22.5.1.2. Ayrıca, 4734 sayılı Kanunun 19 uncu maddesine göre açık ihale usulü ile

temini gereken ihtiyacın, Kanununun 22 nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanununun 22 nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanununun temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna dikkat edilmesi gereklidir.

...”

Denilmektedir.

Tablo 15: Fen İşleri Dairesi Başkanlığı' nın 22/d Uygulaması İle Kısımlara Bölünen Yapım İşleri Listesi			
Yevmiye Tarih/No	Yüklenici	İşin Adı	KDV Hariç Tutar (TL)
09.03.2016/3058	... Lojistik Ulus. Nak. San. Ve Tic. Ltd. Şt	Hatay Büyükşehir Belediyesi Reyhanlı Mezarlık Kompleksi-Reyhanlı Eski Mezarlık Çevre Düzenlemesi İş.	46.000,00
28.03.2016/4104	... Tem. Pet. Nak. İnş. Malz. Gıd. İhr. İth. San. Tic. Ltd. Şti.	Defne İlçesi Ballıöz Mahallesi Mezarlık Çevre Düzenleme Yapım İş	48.000,00
28.04.2016/5851	... Yapı İnşaat	Hatay Büyükşehir Belediyesi Sincan Ve Erzin Yukarıburnaz Mahalleleri Mezarlık Çevre Düzenlemesi Yapım İş	33.500,00
06.05.2016/6325	... İnş. Elkt. Tic. Ltd. Şti	Hatay Büyükşehir Belediyesi Kırıkhan İlçesi Kurtuluşoğuksu (İmce) Mahallesi Mezarlık Çevre Düzenlenmesi Yapım İş	36.000,00
17.05.2016/6849	... Yapı İnş. San. Tic. Ltd. Şti	Hbb Kırıkhan İlçesi Delibekirli Mah. Telçit Ve Wc Onarım İş Ve Kırıkhan İlçesi Sucu Mah.Mezarlık Çevresi İhta Ve Telçit Yapım İş Bedeli	35.000,00
18.05.2016/6943	... İnş. Taahhüt	Hbb Defne İlçesi Bostancık Mah. Mezarlık Çevre Düzenlemesi Yapım İş Bedeli	40.500,00
01.06.2016/7731	... İnş. Turz. Tic. Ltd	Hatay Büyükşehir Belediyesi Hassa İlçesi Eğribucak Mahallesi Mezarlık Çevresi Telçit Ve İhata Duvarı Yapım İş	25.500,00
09.06.2016/8193	... İnş. San. Tic. Ltd. Şti	Hbb Kırıkhan İlçesi Mahmutlu Mahallesi Mezarlık Duvarı Yapım İş	45.000,00

22.06.2016/9003	.. İnşaat Ve Taahhüt	Hbb Antakya İlçesi Kuruyer Mahallesi Mezarlık Çevre Düzenlemesi Yapım İşi Bedeli	16.200,00
30.06.2016/9598	... Taah. İnş. Yapı San. Ve Tic. Ltd. Şti	Hbb Kırıkhan İlçesi Başpınar Ve Adalar Mah.Mezarlıkları Çevre Düzenlemesi Yapım İşi Bedeli	39.000,00
01.09.2016/12983	.... Yapı İnş. San. Tic. Ltd. Şti	Hbb Kumlu İlçesi Akkerpiç Mahallesi Mezarlık Çevre Düzenlemesi Yapım İşi	47.000,00
07.10.2016/14962	.... İnşaat Ve İnşaat Malz. Müh. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	Hbb Samandağ İlçesi Tomruksuyu Mah.Mezarlık Çevresi Telçit Ve Çelik Çatı Yapım İşi Bedeli	31.500,00
23.11.2016/18049	.... İnşaat Taahhüt Nakliyecilik Ve Otopark. İşl.	Hbb Reyhanlı İlçesi Beşaslan Mahallesi Mezarlık Çevre Düzenlemesi Yapım İşi	46.500,00
19.12.2016/19743	... İnş. San Ve Tic. Ltd. Şti.	Hbb Altınözü İlçesi Fatikli Mahallesi Mezarlık Çevre Düzenlemesi Yapım İşi	32.500,00
29.12.2016/20726	... Taah. İnş. Yapı San. Ve Tic. Ltd. Şti	Hbb Kırıkhan İlçesi Dedeçınar Ve Mahmutlu Mah.Mezarlık Onarım İşi	37.000,00
Toplam			559.200,00

Tablo 16: Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı' nın 22/d Uygulaması İle Kısımlara Bölünen Hizmet Alımları Listesi

Yevmiye Tarih/No	Yüklenici	İşin Adı	Tutar (TL)
14.01.2016/317	A... C... Sigortacılık Hizmeti	Sigorta Poliçesi Yaptırılması İşi	57.434,01
12.02.2016/1617		HBB Hizmetlerinde Çalıştırılan Araca Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçe Bedeli	1.413,68
10.03.2016/3125		Hatay Büyükşehir Belediyesi Hizmetlerinde Çalıştırılan Araç Ve İş Makinelerine Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Yaptırılması Bedeli	29.864,59
05.04.2016/4567		Hatay Büyükşehir Belediyesi Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Yaptırılması Bedeli	14.118,54
14.04.2016/5055		HBB Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçe Bedeli	46.213,97
06.05.2016/6316		HBB Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Sigorta Poliçesi Yaptırılması Bedeli.	8.141,02

27.05.2016/7511	Hatay Büyükşehir Belediyesi Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Poliçesi Yaptırılması Bedeli	43.420,36
08.06.2016/8112	HBB Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçların 15 (Onbeş) Kalem Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Bedeli	32.282,56
15.06.2016/8511	Hbb Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Yaptırılması Bedeli	41.502,30
22.06.2016/9010	Hatay Büyükşehir Belediyesi Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Yaptırılması Bedeli	48.461,04
24.06.2016/9195	Hatay Büyükşehir Belediyesi Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Yaptırılması Bedeli	42.537,88
30.06.2016/9629	Hatay Büyükşehir Belediyesi Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Yaptırılması Bedeli	53.903,73
12.07.2016/10018	Hbb Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Bedeli	50.213,62
27.07.2016/10951	Belediyemiz Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçe Bedeli	52.175,99
03.08.2016/11334	Hbb Hizmetlerinde Çalışan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Bedeli	50.904,61
05.08.2016/11482	Hbb Hizmetlerinde Çalışan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Bedeli	30.355,36
19.08.2016/12356	Hbb Hizmetlerinde Çalışan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Bedeli	10.506,20
28.09.2016/14321	Hbb Hizmetlerinde Çalışan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçe Bedeli	5.157,01
04.10.2016/14752	Hatay Büyükşehir Belediye Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Yaptırılması Bedeli	48.222,72
11.10.2016/15190	Hatay Büyükşehir Belediyesi Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Yaptırılması Bedeli	49.487,65
13.10.2016/15339	Hatay Büyükşehir Belediyesi Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçlara Zorunlu Sigorta Poliçesi	48.739,10

		Yaptırılması Bedeli	
23.11.2016/18037		Hatay Büyükşehir Belediyesi Hizmetlerinde Çalıştırılan Araçların Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Yaptırılması İşİ	47.276,97
Toplam			812.332,91

Yukarıdaki mevzuat hükümleri ve tablolardan anlaşılacağı üzere; idarece 2016 yılında doğrudan temin yöntemiyle yapılan bazı alımlar, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22' inci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki yapım işleri ve hizmet alımları kısımlara bölünmek suretiyle 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22' nci maddesinin (d) bendi için öngörülen 53.261,00 TL (KDV hariç) tutarındaki parasal limitin altında kalınmıştır.

Anılan yasal düzenlemeler ve Kamu İhale Kanunu' nun temel ilkelerine aykırı olarak, Hatay Büyükşehir Belediyesince 2016 yılında 4734 sayılı Kanunun 22/d maddesine göre yapım işi ve hizmet alımı yapılmıştır. Doğrudan Temin Usulünün kullanımında, yasal düzenlemelere uyulması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafından gönderilen cevapta özetle; Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığınca harcaması gerçekleştirilen sigorta poliçesi yaptırılma işi ile ilgili olarak ihaleye çıkılacak araç sayısı tespit edilemediğinden ihaleye çıkılmamıştır. Ayrıca da; Hatay Büyükşehir Belediyesince ihtiyaç doğrultusunda araç satın alındıkça zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçeleri düzenlendiğinden bölünme işlemi yapılmamıştır.

Fen İşleri Dairesi Başkanlığınca harcaması gerçekleştirilen mezarlık çevre düzenlemesi yapım işi ile ilgili olarak tespit edilen hususlara Fen İşleri Dairesi Başkanlığınca gereken özen gösterilecektir. Denilmektedir.

Sonuç olarak Bulgumuzda belirtildiği üzere, Hatay Büyükşehir Belediyesinin Fen İşleri Dairesi Başkanlığı ve Destek hizmetleri Dairesi Başkanlığının harcamalarında 4734 sayılı Kanunun 22/d maddesi hükümlerine uyulmamıştır.

Fen İşleri Dairesi Başkanlığı, mezarlık çevre düzenlemesi yapım işinin tek seferde ihale

yoluyla temin edilmeyip, doğrudan temin yöntemiyle kısımlara bölünerek harcamaların gerçekleştirilmesine ilişkin bulgumuza iştirak etmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapıldığını belirtmiştir.

Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, “sigorta poliçesi yaptırılması hizmeti” işinin tek seferde ihale yoluyla temin edilmeyip, doğrudan temin yöntemiyle kısımlara bölünerek harcamaların gerçekleştiği hususuna ilişkin cevabında, “Hatay Büyükşehir Belediyesince ihtiyaç doğrultusunda araç satın alındıkça zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçeleri düzenlendiğinden bölünme işlemi yapılmamıştır.” denilmektedir. Oysa 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme yapma zorunluluğu getirerek, kamu idarelerinin planlı, verimli ve etkin çalışması ve böylece kamu kaynaklarının kötü kullanımının azaltılmasını hedeflemiştir. Kamu idaresinin ihtiyaçlarını doğru tespit etmemesi ve araç alımları belli bir plan çerçevesinde gerçekleştirilmemesinin kaynakların kötü kullanımına neden olacağı açıktır. Yine 5018 sayılı Kanununun 11’inci maddesinde üst yöneticilerin aynı Kanununun 32’inci maddesine ise Harcama yetkililerinin; harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, kaynakların/ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından sorumlu olduklarından bahsedilmektedir. Söz konusu yasal hükümler çerçevesinde, kamu idaresinin cevabı bulgumuzda belirtilen hususları karşılamamaktadır.

BULGU 8: Otopark Yönetmeliği’ne Göre İlçe Belediyelerince Gönderilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Tahakkuk Tespitinin Yapılmaması

Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde; otopark bedellerinin tahsiline yönelik büyükşehir belediyesince tüm ilçe belediyelerine otopark bedellerinin yatırılması için yazı gönderildiği görülse de tahakkuk tespiti ve büyükşehir belediye alacaklarının tahsili için hukuki yaptırımlara ilişkin herhangi bir faaliyetin olmadığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’nun “Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon” başlıklı 27’nci maddesinin son paragrafında;

“İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler tahsil tarihinden itibaren kırk beş gün içinde büyükşehir belediyesine aktarılır. Büyükşehir belediyeleri bu geliri tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma

projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanır. Bu gelirler bu fıkrada belirtilen amaç dışında kullanılamaz.”

Denilmektedir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun “Otoparklar” başlıklı 37'nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında;

“İmar planlarının tanziminde planlanan beldenin ve bölgenin şartları ile müstakbel ihtiyaçlar göz önünde tutularak lüzumlu otopark yerleri ayrılır.

Otopark ihtiyacı bulunan bina ve tesislere lüzumlu otopark yeri tefrik edilmedikçe yapı izni, otopark tesis edilmedikçe de kullanma izni verilmez.”

Denilmektedir.

01.07.1993 tarih ve 21624 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Otopark Yönetmeliği'nin 10 ve geçici 6'ncı maddelerinde aynen;

“Otopark Bedelinin Tahakkuk ve Tahsili

(Değişik birinci fıkra: RG-22.04.2006-26147) Otopark bedelinin hesabında, 4 üncü maddenin (d) bendinde belirtilen birim park alanları ile 5 inci maddede belirtilen otopark sayısı esas alınır.

(Değişik ikinci fıkra: RG-22.04.2006-26147) Otopark bedellerinin tahakkuk ve tahsil esasları Yönetmelik ve Tebliğ hükümleri de dikkate alınarak belediye meclisleri veya il genel meclisleri tarafından belirlenir.

Otopark bedelleri kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılır. Bu hesapta toplanan meblağa yasaların öngördüğü faiz oranı uygulanır.

3030 sayılı Kanun kapsamında kalan belediyelerde, büyükşehir belediyesince ilçe belediyeleri adına otopark hesabı açtırılır.

İlçe belediyeleri hesabında toplanan otopark meblağı, büyükşehir belediyelerince o ilçe sınırları içerisinde yapılacak veya yaptırılacak bölge veya genel otoparkları için kullanılır.

(Değişik: RG-22.04.2006-26147) Belediyeler ve valilikler, Yönetmelikle kendilerine tespit yetkisi verilen konularla ilgili esasları, daha önce aynı konuda karar almış olsalar dahi, altı ay içinde Belediye Meclis Kararı veya İl Genel Meclisi kararı olarak belirler. Karar alınuncaya kadar Bakanlıkça çıkarılan Tebliğ hükümlerine uyulur.”

Denilmektedir.

3194 sayılı İmar Kanunu'na dayanılarak hazırlanan Otopark Yönetmeliği' nin 4' üncü maddesine göre, üzerinde tescilli 1, 2, ve 3' üncü grup yapı bulunan kentsel sit alanı içinde veya dışındaki parseller hariç, parselinde otopark ihtiyacı karşılanamayan durumlarda belediyence veya valilikçe bu Yönetmelik hükümlerine göre belirlenecek otopark bedeli alınması gerekmektedir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir belediyesinin imar denetim yetkisi" başlıklı 11'inci maddesinde; büyükşehir belediyesini, ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetlemekle yetkilendirmektedir. Denetim yetkisi, konu ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi istemeyi, incelemeyi ve gerektiğinde bunların örneklerini almayı içerir. Bu amaçla istenecek her türlü bilgi ve belgeler en geç onbeş gün içinde verilir hükmü yer almaktadır.

Otopark Yönetmeliği' nin 10'uncu maddesinde; otopark bedellerinin tahakkuk ve tahsil esaslarının Yönetmelik ve Tebliğ hükümleri de dikkate alınarak belediye meclisleri veya il genel meclisleri tarafından belirleneceği, otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılıp bu hesapta toplanan paralara yasaların öngördüğü faiz oranının uygulanacağı, 5216 sayılı Kanun kapsamında kalan belediyelerde, büyükşehir belediyence ilçe belediyeleri adına otopark hesabı açtırılacağı ve ilçe belediyeleri hesabında toplanan otopark meblağının, büyükşehir belediyelerince o ilçe sınırları içerisinde yapılacak veya yaptırılacak bölge veya genel otoparklar için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda adı geçen Yönetmelik' in 11' inci maddesinde ise, otopark hesabında toplanan meblağın otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılamayacağı ve otopark hesabında toplanan meblağın, amacında kullanılıp kullanılmadığının İçişleri Bakanlığınca denetleneceği belirtilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine ve açıklamalara göre ilçe belediyeleri, imar mevzuatı uyarınca otopark bedelleriyle ilgili olarak elde ettikleri gelirleri bölge ve genel otoparkların

yapımı için büyükşehir belediyesine aktarmak zorundadırlar. Hatay Büyükşehir Belediyesi' nin de otopark bedellerinin tahsili için anılan mevzuat hükümlerine göre işlem yapması gerekmektedir.

Bu kapsamda Hatay Büyükşehir Belediyesi' nin 2016 yılı hesabının incelenmesinde, otopark bedeli olarak beş ilçe belediyesince tahsil edilen toplam 7.051.503,81 TL'nin Hatay Büyükşehir Belediyesi'ne gönderildiği geri kalan on ilçe belediyesinin ise tahakkuk ve tahsil durumunun belirsiz olduğu aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Otopark yapımı için kullanılmak üzere Büyükşehir Belediyesi' ne aktarılması gereken otopark bedellerinin süresi içinde aktarılmasının ve Hatay Büyükşehir Belediyesi' nin de bahsi geçen bedellere ilişkin tahakkuk ve tahsil süreçlerini yasal yetkileri çerçevesinde takip etmesinin kamu yararına olacağı ve muhtemel hukuki ihtilafları önleyeceği düşünülmektedir.

Tablo 17: İlçe Belediyelerinden Alınması Gereken Otopark Bedellerine İlişkin Tahakkuk ve Tahsil Durumunu Gösterir İcmal

Sıra No	İlçe Belediyeleri	Tahakkuk (TL)	Tahsilat (TL)	Kalan (TL)
1	Antakya	-	2.157.944,00	-
2	Arsuz	-	497.974,05	-
3	Erzin	-	6.057,16	-
4	Hassa	-	5.320,75	-
5	İskenderun	-	4.384.207,85	-
6	Altınözü	-	-	-
7	Belen	-	-	-
8	Defne	-	-	-
9	Dört Yol	-	-	-
10	Kırıkhan	-	-	-
11	Kumlu	-	-	-
12	Payas	-	-	-

Sıra No	İlçe Belediyeleri	Tahakkuk (TL)	Tahsilat (TL)	Kalan (TL)
1	Antakya	-	2.157.944,00	-
2	Arsuz	-	497.974,05	-
13	Reyhanlı	-	-	-
14	Samandağ	-	-	-
15	Yayladağı	-	-	-
	Toplam	-	7.051.503,81	-

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafından gönderilen cevapta özetle; Otopark bedellerinin tahsiline yönelik Büyükşehir Belediyesince 2017 yılı içerisinde çalışma başlatılarak gerekli tahakkukların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Sorumlular tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda çalışmalara başlanıldığı belirtilmiştir. Bulgumuzda bahsi geçen yasal düzenlemeler ve açıklamalar kapsamında idarece işlem yapılması kamu menfaatine olacaktır.

BULGU 9: Danışmanlık Hizmet Alımlarında, Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Belirlenen Yeterlilik Şartları Aranmaksızın Danışmanlık Hizmet Alımı Yapılması

Hatay Büyükşehir Belediyesi 2016 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde; danışmanlık hizmet alımlarında Kamu İhale Kanunu ile Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin hükümlerine uygunluğun sağlanmasına yeterli özen gösterilmediği ve danışmada olması gereken yeterlilik şartlarının aranmadığı görülmüştür.

2016 yılında, Hatay Büyükşehir Belediyesi aşağıdaki Danışmanlık Hizmet Alımlarını yapmıştır:

- Coğrafi Bilgi Sistemleri Danışmanlık Hizmet Alımı İşi,
- 2016-2017 Hatay BŞB Başkanlığı İç Kontrol Uyum Eylem Planı Kapsamında 2016 Yılında Yapılacak Bazı Faaliyetlerin Gerçekleştirilebilmesi İçin Danışmanlık

Hizmet Alımı İşi,

- Toplu Taşıma Faaliyetleri ile İlgili Danışmanlık ve Müşavirlik Hizmet Alımı İşi.

Söz konusu danışmanlık hizmet alımları 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 21/f maddesine göre, doğrudan temin yöntemiyle yapılmıştır. Madde hükmüne göre; 2016 yılında idareler yaklaşık maliyeti 177,556.00- Türk Lirasını aşmayan ihtiyaçlarını ilan yaparak, ilan yapılmayan hallerde en az üç istekli davet ederek temin edebilirler. Ancak isteklilerin yeterlilik belgelerini ve fiyat tekliflerini birlikte vermeleri istenir.

Hatay Büyükşehir Belediyesinin danışmanlık hizmet alımlarında 3 firmadan teklif almış; ancak yeterlilik belgelerinde Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nde belirtilen şartlar aranmamıştır.

Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinde Kanun kapsamındaki idarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işleri için ihaleye çıkılmadan önce uyulması zorunlu hususlar belirlenmiştir. Aynı Kanunu'nun 62'nci maddesinin (e) bendinde ise, idarelerin bu Kanunda tanımlanan hizmetlerden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında uyulması zorunlu hususlar düzenlenmiştir. Kanunun 62/e-3 üncü fıkrasında, "Danışmanlık hizmet alım ihalelerinde istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmaz." hükmü yer almaktadır. Yani, hizmet alımı yapılan işlerde danışmanların yeterli nitelik ve sayıda olması şartının aranması gerekmektedir.

Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 5'inci maddesine göre; Danışmanlık hizmetinin 4734 sayılı Kanunun ikinci kısmının beşinci bölümünde yer alan özel hükümlere tabi olabilmesi için söz konusu işin; "ÇED raporu hazırlanması, plan, yazılım geliştirme, tasarım, teknik şartname hazırlanması, denetim gibi teknik, mali, hukuki veya benzeri alanlarda bir hizmet olması ve niteliği itibarıyla kapsamlı ve karmaşık olduğunun, özel uzmanlık ve deneyim gerektirdiğinin idarece tespit edilmesi gerekmektedir."

Aynı Yönetmeliğin iş tanımının belirlenmesi başlığını taşıyan 6'ncı maddesine göre; "İdare, danışmanlık hizmeti alınmak üzere ihaleye çıkacağı işin tanımını hazırlar. İş tanımında verilen hizmetlerin kapsamı işin bütçesine uygun olmalıdır. İş tanımı, hizmetin amacını, kapsamını, ulaşılmak istenen sonuçları ve ilgili mevcut çalışmalar ve temel bilgiler de dahil olmak üzere hizmetin geçmişine ilişkin çalışmaları açıkça ve anlaşılır bir biçimde ifade eder. İş

tanımında; hizmetin yürütülmesi için daha önce tamamlanmış hizmet ve araştırmaların listesi verilir ve bunların sonucunda danışmandan rapor, veri, harita, araştırma, tasarım, ihale dokümanı hazırlanması gibi hangi hizmetlerin beklendiği belirtilir.

...

İş tanımında idarenin ve danışmanın sorumlulukları açık ve net bir şekilde belirtilmeli ayrıca; idarenin sağlayacağı kolaylık, hizmetler, tesisler, ekipman ve personelin de açıklaması yapılmalıdır.

İş tanımında aşağıda belirtilen bilgilerden gerekli olanlar verilir:

- a) Projenin amaç ve hedefleri,
- b) Ayrılan bütçe ile yapılabilecek hizmetlerin kapsamı,
- c) Destek bilgileri (mevcut çalışmaların listesi, veriler vb.),
- d) Bilgi transferi koşulları,
- e) Eğitim gereksinimi,
- f) İstenilen hizmet ve araştırmaların listesi,
- g) Uyulacak standart, yönetmelik vb,
- h) Beklenen çıktılar (rapor, harita, tasarım, vb.),
- i) Hizmet süresi ve/veya takvim,
- j) Coğrafi gereksinimler, lojistik, işletmeye alma süresi vb.,
- k) İdare ve Danışmanın birbirlerine karşı sorumlulukları,
- l) Danışmana sağlanacak kolaylıklar,
- m) Danışmanlık hizmetinin (varsa) aşamaları,
- n) Danışmanlık hizmetine konu olan işin (varsa) idarece düşünülen devamı olup olmadığı.”

Kanun ve Yönetmelik hükümlerinden anlaşılacağı üzere; ancak Kanun ve Yönetmelikte sayılan ÇED raporu hazırlanması, plân, yazılım geliştirme, tasarım, teknik şartname hazırlanması, denetim gibi teknik, malî, hukuki veya benzeri alanlarda danışmanlık hizmet alımı yapılabilir. Kanun ve Yönetmelikte belirtilen konular haricinde danışmanlık hizmet alımı yapılması mümkün değildir. Anılan danışmanlık hizmet alımlarının sözleşme ve eki belgelerinde bu hususların tümüne yer verilmemiştir.

Yönetmelik uyarınca idarenin danışmanlık hizmeti almak üzere ihaleye çıkacağı işin tanımını hazırlaması gerekmektedir. Bu iş tanımında alınacak danışmanlık hizmetinin çerçevesinin çizilmesi, danışmandan ne beklendiğinin açıkça ortaya konulması gerekmektedir. Bir konuda danışmanlık hizmet alımı yapılabilmesi için, konunun karmaşık olması, özel uzmanlık ve deneyim gerektirmesi gerekir. Çerçevesi çizilmemiş, hangi konuda ve nasıl danışmanlık hizmeti alınacağı belirtilmeyen veya özel uzmanlık ve deneyim gerektirmeyen, idare personeli tarafından yürütülebilecek veya yürütülmesi gereken işler için danışmanlık hizmet alımı yapılamaz. Örneğin aylık mizanların incelenmesi gibi konular uzmanlık gerektiren hususlar değildir. Mevzuatı takip etmek, yorumlamak ve uygulamak zaten sorumlu personelinin görevidir. Ayrıca, danışmanın bu hizmetleri verecek yeterlilikte olup olmadığı değerlendirilmesi ve danışmandan ne tür hizmetler alındığı açıkça ortaya konulmalıdır.

Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nde, danışmanlık hizmetinin iş tanımından yaklaşık maliyetin belirlenmesine, danışmanın niteliklerine kadar danışmanlık hizmet alımlarının esasları belirlenmiştir. İdare söz konusu danışmanlık hizmet alımında, bulgumuzda da açıklandığı üzere, bu yönetmelik hükümlerinin gereklerini yerine getirmemiş; danışmanın bu hizmetleri verecek yeterlilikte olup olmadığı değerlendirilmemiştir. Danışmanlık hizmet alımları ve hizmetin kabulünde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ile Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliği hükümleri uygulanmış, danışmanlık hizmet alımları herhangi bir hizmet alımı gibi yapılmıştır.

Oysa Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin amacını düzenleyen 1 nci maddesinde: “Bu Yönetmeliğin amacı, 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin, bu Kanuna göre gerçekleştirecekleri, danışmanlık hizmet alımı ihaleleri dışındaki hizmet alımı ihalelerinde uygulayacakları usul ve esasları düzenlemektir.” Denilmektedir. Bu düzenlemeden de açıkça anlaşılacağı üzere, danışmanlık hizmet alımlarının Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğine göre yapılmaması gerekmektedir.

Esasen hangi usul ve esaslarla olursa olsun, söz konusu hizmet alımı danışmanlık ise, Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nde belirtilen hususlara açıklık getirilmemesi, her şeyden önce ihale kanununun temel ilkelerine ve eşyanın tabiatına aykırıdır.

Danışmanlık hizmet alımlarında, Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ile Danışmanlık Hizmet Alımı Muayene Ve Kabul Yönetmeliği hükümlerine uygunluğun sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Sıra No	İhale Tarihi	İşin Konusu	Danışman Firma/Kişi	Tutarı (TL)
1	02.09.2016	Coğrafi Bilgi Sistemleri Danışmanlık Hizmet Alımı İşİ (4734 SK 21/f)	A...P... Tic. A.Ş.	162,500.00-
2	29.04.2016	2016-2017 HATAY BŞB BAŞKANLIĞI İç Kontrol Uyum Eylem Planı Kapsamında 2016 Yılında Yapılacak Bazı Faaliyetlerin Gerçekleştirilebilmesi İçin Danışmanlık Hizmet Alımı İşİ (4734 SK 21/f)	S... Eğitim ve Danışmanlık Tarım İmar ve Kentsel Dönüşüm A.Ş	160,000.00-
3	11.05.2016	Toplu Taşıma Faaliyetleri ile İlgili Danışmanlık ve Müşavirlik Hizmet Alımı İşİ (4734 SK 21/f)	Y... Yönetimler San. Tic. Ltd. Şti	109,000.00-

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafından gönderilen cevapta özetle; Danışmanlık hizmet alımlarında, Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği hükümlerine uygunluğun sağlanması için gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Sorumlular tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapılacağı belirtilmiştir. İdare söz konusu danışmanlık hizmet alımında, Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği hükümleri kapsamında faaliyet göstermelidir.

BULGU 10: Yazılım Alımlarında, Bilgi Güvenliğini Güvence Altına Alacak ve İzleyen Yıllarda Güncellenen Daha Ekonomik Teminini Sağlayacak Düzenlemelere Yer Verilmemesi

Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılı mali tabloları ve eki belgelerinin incelenmesinde; “Süreç Tabanlı Kent Bilgi Yönetim Sistemi Yazılım Hizmet Alım İşi”nin Universal Bilgi Teknolojileri Ltd. Şti. 2.300.000,00 TL bedelle ihale edildiği görülmüştür. Bu yazılım alımları ile Belediye birçok kamu kurumu gibi işlemlerinin önemli kısmını elektronik ortama taşımıştır.

Bordro Özlük - Gelir Tarh Tahsilat – İmar Durumu – Ödeme Emri Takip, Kimlik Paylaşım vb Belediyenin ve vatandaşın verilerini içeren bu yazılımın 2016 yılında alımı yapılmıştır. Yazılım alım sözleşmesinde, veri güvenliğini sağlamaya yönelik düzenlemelere yer verilmemiştir.

Günümüzde bilginin büyük bir çoğunluğu bilgi teknolojileri tarafından işlenir duruma gelmiştir. Bu durum, birçok dezavantajı beraberinde getirmektedir. Bilgi teknolojileri üzerinde bilinçli veya bilinçsiz yapılan hataların çok ciddi sonuçlar doğurması olasıdır. Bilgi teknolojilerindeki açıklıklar ve dikkatsiz yapılandırmalar bilgiye yetkisiz erişime yol açabilir. Bu durumda bilginin yetkisiz imhası, değiştirilmesi ve görülmesi söz konusu olabilir. Ayrıca, kamu kurumlarındaki bilgilerin yazılım sağlayıcı firmalar tarafından yetkisiz kullanımı da mümkündür. Bu nedenle, bilgi teknolojilerine yönelik yazılım, hizmet vb. her türlü alım sözleşmelerinde bilgi güvenliğini sağlayıcı hükümlere yer verilmesi büyük önem arz etmektedir.

Ayrıca yazılım sürekli güncelleme yapılmasını gerektirmektedir. Açık kaynak kodlu olmadığı sürece, ilgili firmaya bağımlılık söz konusudur. Bu durumda, yazılım güncellemelerinin ekonomik temini, ancak başlangıç sözleşmesine bu konuda konulacak şartlarla mümkün olabilecektir. Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılında yaptığı yazılım ve güncelleme hizmetleri alım sözleşmesi ve eklerinde bilgi güvenliğini teminat altına alacak bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafından gönderilen cevapta özetle; “ISO 27001 Bilgi Güvenliği Sertifikası İhale Teknik Şartnamesinin 14 üncü maddesine uygun olarak veri güvenliği sağlamaya yönelik süreç başlatılmıştır.” denilmektedir.

Sonuç olarak Sorumlular tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapılmaya başlandığı belirtilmiştir. Günümüzde bilgi teknolojileri üzerinde bilinçli veya bilinçsiz yapılan hatalar bilgiye yetkisiz erişime yol açabilmektedir. Bu durumda bilginin yetkisiz imhası, değiştirilmesi ve üçüncü kişilerce görülmesi söz konusu olabilir. Ayrıca, kamu kurumlarındaki bilgilerin yazılım sağlayıcı firmalar tarafından yetkisiz kullanımı da mümkündür. Bu nedenle, bilgi teknolojilerine yönelik yazılım, hizmet vb. her türlü alım sözleşmelerinde bilgi güvenliğini ve gelecek dönemlerde ekonomik teminini sağlayıcı hükümlere yer verilmesi büyük önem arz etmektedir

BULGU 11: 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22' nci Maddelerindeki Parasal Limitler Dâhilinde Yapılacak Harcamaların Yıllık Toplamının Bütçeye Bu Amaçla Konulan Ödeneğin, Yasal Limitleri Aşması

Hatay Büyükşehir Belediyesinin 2016 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde; 2016 yılında pazarlık ve doğrudan temin usulü ile yapılan alımlarda, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda belirlenen limitlerin aşıldığı görülmüştür.

22.1.2002 tarih ve 24648 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar " başlıklı 62' inci maddesinin (1) bendinde aynen;

"Bu Kanunun 21 ve 22' nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz."

Denilmektedir.

Kamu İhale Genel Tebliği "4734 sayılı Kanunun 62' nci maddesinin (1) bendinin uygulanmasına ilişkin açıklamalar" başlıklı 21' inci maddesinde özetle;

4734 sayılı Kanuna göre açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulü, temel ihale usulleridir. Ancak temel ihale usullerinden biri ile alım yapılamadığı hallerde diğer usul ve yöntemlerle alım yapılması öngörülmüştür.

4964 sayılı Kanunla 4734 sayılı Kanuna eklenen 62'nci maddenin (1) bendi ile 21/f ve 22/d maddelerine göre yapılacak alımlara sınırlama getirilmiştir. Söz konusu madde ile Kanun

kapsamında bulunan kurum ve kuruluşların Kanununun 21 ve 22' nci maddelerinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapacakları harcamaların yıllık toplamının idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin % 10' unu aşamayacağı öngörülmüştür. Bu düzenleme ile Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamaların, 4734 sayılı Kanunda belirtilen temel ilkelere ve usullere uygun bir şekilde yapılması amaçlanmıştır.

Denilmektedir.

Anılan yasal düzenlemeler çerçevesinde, kurumların pazarlık usulü (4734-21/f) ve temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iiaşeye ilişkin alımlar hariç olmak üzere doğrudan temin usulü (22/d) ile yapacakları alımların, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin % 10' unu aşmaması gerekmektedir.

Kamu İhale Genel Tebliği' ne göre; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu' nun 21' inci maddesinin (f) bendi ve 22' nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde kurum ve kuruluşlar, yıllık bütçelerinde belirlenen toplam ödenek miktarını dikkate alacaklardır. Kurum ve kuruluşlar, mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı % 10 oranını hesaplayacaklardır. Burada önemli olan husus, ilgili veya bağılı birimlerin değil kurum veya kuruluşun toplam ödeneklerinin % 10'unun aşıp aşılmasıdır.

Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, ihale ve harcama yapmaya yetkili birimlerinin 4734 sayılı Kanununun 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yaptıkları harcamalarının, toplam ödeneklerinin % 10 oranını aşp aşmadıklarını takip edeceklerdir. Kurum ve kuruluşlar ilgili veya bağılı birimlerine mal ve hizmet alımı ile yapım işleri ödeneklerinin aktarılması ile ilgili işlemleri yaparken veya bunların harcamalarını belirlerken bu durumu göz önünde bulunduracaklardır.

Aşağıdaki tabloda, Hatay Büyükşehir Belediyesi' nin 2016 yılında mal alımları için belirlenen ödenek tutarları, harcamalar ve ödeneklerin % 10'unu aşan kısmı gösterilmiştir. Tabloda, Kanununun 21' inci maddesinin (f) bendi ile 22' nci maddesinin (d) bendinde yer alan parasal limitlerin toplamı dikkate alınırken, mal ve hizmet alımları ile yapım işleri için ayrılan ödenek tutarları ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Tabloda gösterilen verilerden de anlaşılacağı üzere, Hatay Büyükşehir Belediyesi' nin 2016 yılında pazarlık ve doğrudan temin usulleri ile yaptığı mal alımlarda, belediye bütçesine bu amaçla konulan ödeneğin % 10 olan tutarını, 11.504.095,59 TL aşmıştır.

Tablo 19: 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu' nun 21/f ve 22/d Maddeleri Kapsamında Yapılan Belediye Harcamalarının %10 Sınırını Aşan Kısmı Gösterir İcmal

Dönemi: 1 Ocak- 31 Aralık 2016									
Harcama Türü	Harcamanın Ekonomik Kodu	Toplam Ödenek	Genel Toplam (TL)	%10 Sınırı (A) (TL)	22-d Harcama (TL)	21-f Harcama (TL)	21-f ve 22-d Harcama Toplamı (B) (TL)	%10 Limitini Aşan Tutar (A-B) (TL)	
Mal Alımları	03.1	Üretime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	421.000,00	160.065.775,75	16.006.577,58	25.428.527,78	2.082.145,38	27.510.673,16	-11.504.095,59
	03.2	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	63.734.100,00						
	03.7	Menkul Mal Alım Giderleri	21.772.650,00						
	06.1	Mamul Mal Alımları	74.138.025,75						

Kamu idaresi cevabında; Sorumlular tarafından gönderilen cevapta özetle; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22' nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, bütçeye bu amaçla konulan yasal limitleri aşmamasına özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Sorumlular tarafından bulgumuzda tespit ettiğimiz hususlar kabul edilmiş ve önerilerimiz doğrultusunda işlem yapılacağı belirtilmiştir. Bulgumuzda bahsedilen yasal düzenlemeler çerçevesinde, kamu idaresinin pazarlık usulü (4734-21/f) ve temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar hariç olmak üzere doğrudan temin usulü (4734-22/d) ile yapacağı alımların, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin % 10' unu aşmaması gerekmektedir.

8. EKLER**Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları**

BİLANÇO					
(31.12.2016)					
AKTİF			PASİF		
		Cari Yıl (TL)			Cari Yıl (TL)
1	DONEN VARLIKLAR	293.646.724,58	3	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	236.470.924,96
10	Hazır Değerler	41.663.481,20	30	Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	12.739.522,36
100	Kasa Hesabi	0,00	300	Banka Krediler Hesabi	12.739.522,36
102	Banka Hesabi	41.636.820,20	31	Kısa Vadeli Dış Mali Borçlar	0,00
103	Verilen Çekler Ve Gönderme Emirleri Hesabi (-)	0,00	32	Faaliyet Borçları	173.763.154,51
105	Döviz Hesabi	26.661,00	320	Bütçe Emanetleri Hesabi	173.763.154,51
106	Döviz Gönderme Emirleri Hesabi (-)	0,00	329	Diğer Çeşitli Borçlar Hesabi	0,00
108	Diğer Hazır Değerler Hesabi	0,00	33	Emanet Yabancı Kaynaklar	26.780.503,35
11	Menkul Kıymet ve Varlıklar	0,00	330	Alınan Depozito Ve Teminatlar Hesabi	3.845.199,31
112	Kamu Kesimi Tahvil Senet Ve Bonoları Hesabi	0,00	333	Emanetler Hesabi	22.935.304,04
118	Diğer Menkul Kıymet Ve Varlıklar Hesabi	0,00	34	Alınan Avanslar	0,00
12	Faaliyet Alacakları	22.127.022,33	36	Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	14.842.113,97
120	Gelirlerden Alacaklar Hesabi	0,00	360	Ödenecek Vergi Ve Fonlar Hesabi	5.136.852,30
121	Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabi	21.638.312,70	361	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabi	1.100.828,40
122	Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabi	227.593,88	362	Fonlar Veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Ta	1.081.554,19
126	Verilen Depozito Ve Teminatlar Hesabi	261.115,75	363	Kamu İdareleri Payları Hesabi	46.340,28
127	Diğer Faaliyet Alacakları Hesabi	0,00	368	Vadesi Geçmiş, Ertelemiş Veya Taksitlendirilmiş V	7.476.538,80
13	Kurum Alacakları	106.478.176,83	37	Borç ve Gider Karşılıkları	0,00

132	Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabi	106.478.176,83	372	Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabi	0,00
14	Diğer Alacaklar	472.461,63	38	Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	8.345.630,77
140	Kişilerden Alacaklar Hesabi	472.461,63	381	Gider Tahakkukları Hesabi	8.345.630,77
15	Stoklar	2.821.793,73	39	Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	0,00
150	İlk Madde Ve Malzeme Hesabi	2.821.793,73	391	Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabi	0,00
16	Ön ödemeler	1.583.078,58	4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	88.035.181,48
160	İş Avans Ve Kredileri Hesabi	145.000,00	40	Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	60.824.546,72
161	Personel Avansları Hesabi	2.500,00	400	Banka Kredileri Hesabi	60.824.546,72
162	Bütçe Dışı Avans Ve Krediler Hesabi	1.435.578,58	41	Uzun Vadeli Dış Mali Borçlar	0,00
165	Mahsup Dönemine Aktarılan Avans Ve Krediler Hesabi	0,00	43	Diğer Borçlar	5.196.375,59
19	Diğer Donen Varlıklar	118.500.710,28	438	Kamuya Olan Ertilenmiş Veya Taksitlendirilmiş Borç	5.196.375,59
190	Devreden Katma Değer Vergisi Hesabi	118.500.710,28	44	Alınan Avanslar	0,00
191	İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabi	0,00	47	Borç ve Gider Karşılıkları	3.500.000,00
197	Sayım Noksanları Hesabi	0,00	472	Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabi	3.500.000,00
2	DURAN VARLIKLAR	698.060.133,91	48	Gelecek Yıllara Ait Gelirler	18.514.259,17
21	Menkul Varlıklar	0,00	481	Gider Tahakkukları Hesabi	18.514.259,17
217	Menkul Varlıklar Hesabi	0,00	49	Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	0,00
22	Faaliyet Alacakları	36.418,72	5	OZ KAYNAKLAR	667.200.752,05
220	Gelirlerden Alacaklar Hesabi	12.800,50	50	Net Değer/Sermaye	118.927.523,39
222	Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabi	23.618,22	500	Net Değer Hesabi	118.927.523,39
23	Kurum Alacakları	0,00	51	Değer Hareketleri	0,00
24	Mali Duran Varlıklar	32.000.340,34	52	Yeniden Değerleme Farkları	0,00
240	Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabi	22.028.340,34	57	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları	461.686.275,11

241	Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermaye	9.972.000,00	570	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabi	461.686.275,11
25	Maddi Duran Varlıklar	665.985.094,89	58	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları	0,00
250	Arazi Ve Arsalar Hesabi	69.018.489,24	59	Donem Faaliyet Sonuçları	86.586.953,55
251	Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabi	311.125.087,96	590	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabi	86.586.953,55
252	Binalar Hesabi	66.064.729,90			
253	Tesis, Makine Ve Cihazlar Hesabi	42.375.800,56			
254	Taşıtlar Hesabi	41.564.645,58			
255	Demirbaşlar Hesabi	17.776.879,62			
257	Birikmiş Amortismanlar Hesabi (-)	-38.461.613,03			
258	Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabi	156.521.075,06			
26	Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0,00			
260	Haklar Hesabi	23.052.954,01			
268	Birikmiş Amortismanlar Hesabi (-)	-23.052.954,01			
28	Gelecek Yıllara Ait Giderler	0,00			
29	Diğer Duran Varlıklar	38.279,96			
294	Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar	533.147,34			
299	Birikmiş Amortismanlar Hesabi (-)	-494.867,38			
AKTİF TOPLAM		991.706.858,49	PASİF TOPLAM		991.706.858,49
NAZIM HESAPLAR					
91	Nakit Dışı Teminat ve Kişilere Ait Menkul Kıymet Hesabı				34.839.490,67
910	Teminat Mektupları Hesabi				34.839.490,67
92	Taahhüt Hesapları				43.128.442,33
920	Gider Taahhütleri Hesabi				43.128.442,33

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

(31.12.2016)

Hesap Kodu		Giderin Türü	Cari Yıl (TL)	Hesap Kodu		Giderin Türü	Cari Yıl (TL)
630	01	Personel Giderleri	89.132.570,54	600	01	Vergi Gelirleri	6.956.007,77
630	02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	15.119.547,86		02		
630	03	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	214.762.661,43	600	03	Teşebbüs Ve Mülkiyet Gelirleri	28.401.562,43
630	04	Faiz Giderleri	20.805.923,61	600	04	Alınan Bağış Ve Yardımlar İle Özel Gelirler	202.179,30
630	05	Cari Transferler	7.027.484,73	600	05	Diğer Gelirler	515.839.623,99
630	07	Sermaye Transferleri	0,00	600	06	Sermaye Gelirleri	
630	11	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	1,98		11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	3,80
630	12	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	2.934.739,08				
630	13	Amortisman Giderleri	35.709.748,37				
630	14	İlk Madde Ve Malzeme Giderleri	73.227.004,51				
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	533.622,71				
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	5.559.118,92				
GİDERLER TOPLAMI (B)			464.812.423,74	GELİRLER TOPLAMI (A)			551.399.377,29
FAALİYET SONUCU (A-B)				86.586.953,55			

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>